

Bánk bán új ruhában

Az Operaház régóta szegény rokonként kezeli nálánál jóval tágasabb másik épületét, az Erkel Színházat. Minden oka megvan rá. Az Andrássy úti épület egyre drágább jegyeivel együtt állandóan telt házakat tud produkálni. Ma már divat ott lenni az Ybl Miklós által pontosan ilyen magánközéleti fórumnak tervezett elegáns épületben bizonyos alkalmakkor. Az Erkel Színház kívül esik az elit zónán, és ha nem egy Pavarotti-méretű vendégművész csalogatja a közönséget, igencsak foghíjas nézőterekkel tiszteli meg a legmagasabb szintű produkciókat is.

Erkel *Bánk bánjának* azonban már főpróbáira is nehéz volt helyet szerezni. Pedig éveken át többnyire csak az iskolások voltak hivatalból kíváncsiak nemzeti operánkra. Most azonban *Katona József, Erkel Ferenc* mellé egy harmadik húzónév került, *Kerényi Imréné*.

A kiváló rendező ezúttal nem csupán művészi, hanem *politikai csemegét is ígért* közönségének. A nemzeti kultúra egész életművével hitelesített apostola utoljára az elmúlt őszi Charta-tüntetésen kitűnően megrendezett egyszemélyes előadás keretében tagadta meg a Csurka-típusú magyarság-értelmezést. Azóta állandó céltáblája a radikális népnemzetieknek, akik közül néhányan árulásnak fogták fel a rendező nyilatkozatát. De egy nyilatkozat egy művész életében bármilyen fontos legyen, igazán hitelessé csak a *műalkotások segítségével válik*. A Bánk bán pedig olyan műalkotás, amelynek színpadra állítója kötelezően vall a magyarság nemzeti problémáinak aktualitásairól.

Kerényi azzal hökkent meg közönségét, hogy az *opera korát a XIII. század elejétől a XIX. század derekára teszi*. Hősei Katona József és Erkel kortársai, Bánk bánban öltöztetve nyomán egyesek Széchenyit, mások Kossuthot vélik felismerni. Petur és a békétlenek, magyar nemesek és polgárok a reformkor idejéből, Tiborc pedig bujdosó 48-as honvéd, aki sebtét ura védel-

mében a szabadságharc valamelyik csatájában szerezte.

Gertrudis és a merániaiak öltöztetése velük szemben kortalan. Ők nem saját ruhájukat hordják, egy karnevál jelmezeiben tündökölnek. Pazarló viseletük császári nosztalgiákat hivatott kifejezni, miközben a királynénak az lenne a kötelessége, hogy szerénységével példát mutatva segítsen nemzetének átvészelni a háború költségeivel megterhelt államháztartás okozta problémákat.

Ezt a világot jelzi a történelmi korok különböző stílusjegyeiből felépült királyi várat beborító farsangi girlandok szövevénye, amely egyre szakad le, ahogy komolyabbra fordul a történet. A végső gyász pillanatában pedig mindenki és minden olyanná válik, amilyen.

Egy operarendezőnek nehéz dolga van. Az idővel nem ő rendelkezik. Elvette tőle a zeneszerző és földi helytartója, a karmester. A rendezőnek marad a tér, amelyben elrendezve hőseit meg tudja határozni mindazt, amit hozzá kíván tenni a műhöz. Kerényi Imre nagyon sokat tett hozzá a *nemzeti operához*. A pontos kormeghatározás nem csökkentette, hanem növelte a mű aktualitását. Mondhatjuk, új évtizedekre meghatározó erejű Bánk bán előadással várja közönségét az Opera.

És mindehhez hozzáadódik egy különös szerencse. Kitűnő művészek kerültek bele az új Bánk bán mindkét szereposztásába. *Csavlek Etelka* Melindája gyönyörű, *Melis György* Tiborcra megrázó, *Berczelly István* Peturja erőteljes. A revelláció azonban *Molnár András* Bánk bánja. Simándi óta nem énekelt el senki így ezt a szerepet. Ma ő a Bánk és remélhetőleg még az is lesz sokáig. Szükségünk van nemzeti kultúrára, ám az csak akkor létezik, ha nem kötelességből, hanem belső késztetésből fogadjuk magunkba.

Mint ezt a Bánk bán előadást.

R. B.

■ Az összegyűlt színházi tagok előtt először *Kormos Tibor* foglalta össze, melyek a rendkívüli helyzet összetevői: 1. fölmerült a vezetők alkalmatlanságának kérdése; 2. a pénzühiánnyal összefonódó béremelési problémák; 3. a tagozatok (opera, próza, balett) önálló gazdálkodásának ügye, amely szintén az anyagi eszközök szükségessége miatt került előtérbe. Az igazgató azt mondta, a társulati ülésen meg kell próbálni megtalálni a rendkívüli helyzetből kivezető utat.

Első felvonás: a helyzet

Ezután *dr. Lippai Pál* elmondta, hogy az önkormányzat fontosnak tartja és ennek megfelelően kezeli a színház ügyét: Szeged az egyetlen nagyváros, amely a jelenlegi pénzühiányban is háromtagozatú színház, nyári (szabadtéri) színház, önálló szimfonikus zenekart tart fenn. Az állami támogatás nem elég minderre; az önkormányzati költségvetés azonban a tavalyihoz képest – nominálértéken – 8 százalékkal csökkent, ez összegszerűen a kétszerese az említett három művészeti intézmény összköltségvetésének. Az önkormányzati intézmények ideai fenntartási költségeit csak úgy lehet biztosítani, ha a beruházások kárára átcsoportosítanak pénzeket. A városi költségvetés tárgyalásakor akadt ugyan képviselő, aki a színház költségvetésének csökkentését javasolta, de a közgyűlés ezt nem tette meg. Hozott viszont határozatot arról, hogy valamennyi városi intézmény költségvetését „befagyaszttja” a tavalyi szinten. Ez is óriási nehézségeket fog okozni, nemcsak az infláció miatt, hanem azért is, mert a közalkalmazotti törvényt, a Munka Törvénykönyve módosításait úgy fogadta el a parlament, hogy nem jelölte meg a végrehajtásukhoz a forrásokat. Remény, sincs arra, hogy akár az önkormányzat, akár a központi költségvetés kiegészíthetné az idén az intézmények fenntartására előirányzott összegeket. Bár az csak egy (kormányzati) szlogen, hogy léteznek belső tartalékok – nem léteznek –, mégis egyetlen megoldás kínálkozik: meg kell próbálni úgy átalakítani a belső struktúrát, hogy a jelen-

A színházigazgató le fog mondani Össztársulati kétfelvonásos

Fotó: Schmidt Andrea

leg rendelkezésre álló pénzből is működőképes maradjon a színház.

A polgármester arra kérte a társulatot és a vezetőket, hogy az ideiglenes szervezeti és működési szabályzat helyett *kísérjenek meg közösen létrehozni olyan szmsz-t, amely messzemenően figyelembe veszi és segíti érvényesíteni a színház sajátos működési feladatait*. Kifejezte meggyőződését, hogy a hozzá küldött levelek mindegyike jobbító szándékkal született, s az önkormányzat is kész arra, hogy változtasson: elfogadjon a színháziak által kimunkált, belső működési szisztémára vonatkozó életképes javaslatokat. Így az önálló, vagy részlegesen önálló tagozatgazdálkodást is, amely a vezetők jogainak és felelősségének újbóli tisztázását is maga után vonja.

A vezetők alkalmasságának megítélése a munkáltató (a közgyűlés) feladata; az *alkalmatlanság súlyos tétel*, amelynek kimondása csakis a tevékenység teljeskörű vizsgálata és mérlegelése alapján lehetséges. Az idei évadban mind-

három tagozat hozott létre olyan művészeti értékeket, amelyeknek szakmai fogadtatása nagyon jó. Ezeket az értékeket meg kell és meg is lehet őrizni, sőt gyarapítani – ha mindenki úgy akarja.

Második felvonás: a helyzet, másképpen

A polgármester után az igazgató lépett a színpadra és bezárta a társulati ülést. A jelenlevők egy része fölállt, hogy induljon, más része elképedten kiabálta, hogy „nem ezért” gyűltek össze. A zűrvarban a színpadra ment Árkosi Árpád főrendező és beszélni kezdett. Az igazgató közben visszajött, de a polgármester már elment.

Árkosi lényegileg azt mondta, hogy *nem zsarolni akarták az önkormányzatot, hanem azt szeretnék, ha a városi testület végre szembenézne a ténnyel: ennyi pénzből nem lehet ezt a színházat fenntartani* – tehát valamit tenni kell. Egész évben nem érezték, hogy a színházi vezetők ebben a helyzetben kockázatot vállalnának az érté-

kekért, a művészekért, s ez a konfliktus forrása. *Imre Zoltán*, a balett már lemondott vezetője kifejtette, hogy az új vezetők belépésekor *reménykedett*, abban az irányba változik a színház, amelyért évek óta harcol, de ellenkezőleg történt. *Galgóczy Judit* rendező, az opera művészeti vezetője azt mondta, példátlan dolgot művelnek, ha nem tudnak kijutni ebből a válságból, mert tehetséges emberek kaptak lehetőséget az értéktéremtésre; közös gondolkodásra szólított, s kérte, csak ezután vizsgálják, hogy elégséges-e a vezetői szakszerűség és elég-e a vezetők iránti bizalom. *Juronics Tamás* táncos-koreográfus azonban félreérthetetlenül, bár tanmesébe csomagolva *alkalmatlannak minősítette az igazgatót*. Aki végül közölte, hogy minden döntését visszavonja, amit színházellenesnek minősítettek a művészek és eleget tesz a felszólításoknak: *levonja a megfelelő következtetést*. Közvetlenül az ülés után az újságírók kérdésére közölte, hogy ez azt jelenti: *le fog mondani*.

S. E.

Szolfézsverseny-eredmények

Az elmúlt héten, április 5. és 6. között rendezték meg a zene-művészeti szakközépiskolák országos szolfézsversenyét Debrecenben. Az előválogatók után a Szegedi Konzervatóri-

umot a versenyen 5 tanuló képviselte. Közülük a II. korcsoportban *Pál Judit* első lett, az I. korcsoportban *Várnagy Katalin* második helyezést ért el. Mindkét tanuló felkészítő tanára *Rozgonyi Éva* volt. A konzervatórium IV. korcsoportos tanulója, *Czirják Zoltán* különdíjat nyert (felkészítő tanára *Delley Józsefné*).

az előadó! A zongorajátékból nem hiányzott a szuggesztív erő sem, példa volt erre a Chopin-sonátára gyászindulója.

A krónikás az Appassionata szonáta előadását érezte a koncert sápadtabb részének. Értelmetlen, Faragó Márk miért nem tudott megbarátkozni a „bestseller”-nek számító darabbal. Ő, aki Chopin és Ravel nyelvét kiválóan értette, olykor szinte társalgott e szerzőkkel, a Beethoven-sonátában önmaga árnyéka volt csupán. Technikai problémája itt sem volt, de tartalmi annál inkább: a szélső tételekből hiányzott a drámai erő, beethoveni robbanékony-ság és szenvedély, a középső tétel pedig nélkülözötte a meszterre oly annyira jellemző fenéges szárnyalást. Az előadó, érdekes módon, mintha a fináléban akarta volna bepótolni azt, amit előbb elmulasztott.

A bizonyítvány fényes nemzetközi karrier előtt álló fiatal zongoraművészt remélhetőleg hamarosan újra hallhatjuk Szegeden koncertezni.

Horváth Barnabás

Arany János balladamondó verseny Ásotthalmi diák a győztes

Az Arany János Általános Iskolában tegnap lezajlott az *Arany János megyei balladamondó verseny* döntője. Az eredmények: első helyezett – *Mészáros Enikő*, Ásotthalmi Általános Iskola (felkészítő tanára *Kiszinné Bikárdi Melinda*); második helyezettek – *Szabó Zsuzsanna*, Makó, Bartók Béla Általános Iskola (felkészítő tanára *Farkasné Gilinger Ildikó*), és *Lázár Nóra*,

Hódmezővásárhely, József Attila Általános Iskola (felkészítő tanára *Borbély Andrásné*); harmadik helyezett – *Szefű Ivett*, Szeged, Béke-utcai Általános Iskola (felkészítő tanára *Pacz Béláné*).

Az Arany János Általános Iskola jövőre is folytatni kívánja a verseny megrendezését, s szívesen várja a megye 7-ik, 8-ik osztályosainak jelentkezését.

Városi nyertések

Több városi iskolás verseny zajlott az elmúlt héten a Dózsa György Általános Iskola *Dózsa-napjain*. Több számban a következő eredmények születtek (az első helyezettek neveit közöljük):

Olasz nyelvi verseny. Fordítás. 5-6. osztály nem tagozat: 1. *Németh Annamária*, Záporkerti Általános Iskola (felkészítő tanár: Bóliné Tóth Ágnes). 7-8. osztály, nem tagozat: 1. *Pecznyik Blanka*, Rókus I. sz. Ált. Isk. (Laczik T. Magdolna) és *Németh Éva*, Záporkerti Ált. Isk. (Bóliné Tóth Ágnes).

5-6. osztály, tagozat: 1. *Miklós Nóra*, Dózsa Gy. Ált. Isk. (Kispál Judit). **7-8. osztály, tagozat:** 1. *Labádi Máté*, Dózsa Gy. Ált. Isk. (Ábrahám Anna).

Vers- és Prózamondás, alsós, jelenet: 1. *Deák Edit*, *Mészáros Edit*, *Szelják Boglárka*.

Mindhárman Dózsa Gy. Ált. Isk. (Madarász Klára).

Alsó tagozat: 1. *Kovács Barbara*, Dózsa Gy. Ált. Isk. (Madarász Klára) 5-6. osztály; 1. *Kocsis Tibor*, Dózsa Gy. Ált. Isk. (Radekné Márki Anna). **7-8. osztály:** 1. *Simon Tünde* 7/a. Dózsa Gy. Ált. Isk. (Ábrahám Anna).

Városi népballadamondó verseny: 1. *Gedő Andrea*, Tabán Ált. Isk. (Dr. Lászlóné Varga Erika).

Számítástechnika verseny: 1. *Paszthov Dániel*, Dózsa Gy. Ált. Isk.

Dózsa vándorkupa (kézilabda). Fiú: 1. *Kiskunhalas*, Felsővárosi Ált. Isk. *Leány:* 1. *Szőreg*, Kossuth Lajos Ált. Isk.

Kis technikások játékkészítő versenye: 1. *Fári Henrik*, Dózsa Gy. Ált. Isk. (Korim János).

Faragó Márk hangversenye

A hegedűs zongoravirtuóz

Úgy tűnt, Faragó Márknak még a leghajmeresztőbb „kéz-törő” futam sem okoz technikai nehézséget – könnyed eleganciával emelkedett felül mindenben, még a zongoristák mumusaként számon tartott Ravel-darabban is. Ez annál is inkább elgondolkodtató, mivel az *előadó hivatalosan mindössze öt éve tanul zongorázni*. A briliáns technikai felkészültség nála kiváló zenei emlékezőtehetséggel is párosul, ezáltal könnyedén veszi birtokba az előadni kívánt darabokat, s ami ennél is több, a koncert közben „ésszel van”, nem érik memóriazavarok. Ebben az életkorban ez – összehasonlítva átlagos képességű kortársaival – rendkívül linek számít. Faragó Márk jelenleg *Christian Favre* tanítványa Lausanne-ban, és idén

Pazar zongorahangversenyt adott szerdán este a Szegedi Konzervatóriumban az intézmény egykori növendéke, Faragó Márk, aki jelenleg Lausanne-ban folytatja tanulmányait. A ritka tehetséggel megáldott fiatal – mindössze 17 éves – muzsikuszal együtt négy remekművet szolgáltató meg, Bach b-moll prelúdium és fúgáját (Wohltemperiertes Klavier I. köt.), Beethoven Appassionata szonátáját, Chopin b-moll szonátáját, és Ravel Gaspard de la nuit című zongoraciklusát.

nyáron abszolválja diploma-hangversenyét. Szegeden tavaly megnyerte a konzervatórium hegedű-versenyét (!), e hangszereken, mint Szecsődi Ferenc tanítványa. Akkor még mellékszakként folytatott zongoratanulmányokat, *Mocsai Pálné* irányításával, s ezután a *négyéves Lausanne-i iskola anyagát egy év alatt végezte el*.

A szerda esti hangversenyen

különös élményt nyújtott, ahogyan a polifon Bach-mű folyondárszerű belső szolamait életre keltette. Ugyanez jellemezte a Chopin-sonátára egyes részeit és a Ravel-darab középső tételét is (*Le gibet*). A közönség gyakran örülhetett a zongorista légies, áttetsző hangzású játéknak – ily passz-tell színeket csak a hangszer magas regiszterében teremthet